Emro Science and Education
Open-access scientific journal
Journal homepage: https://journal.emro.uz

OPEN ACCESS

CONFERENCE PAPER OPEN ACCESS

Vol. 1 No. 1 (2023) · “Axborot oqimlari va intellektual tizimlarning ijtimoiy, iqtisodiy va texnik-texnologik tarmoqlardagi o‘rni” mavzus...

materiallar to‘plami

Yengil sanoat korxonalarida innovatsion faoliyatini boshqarishni takomillashtirish.

Hamidova Shahzoda Odiljanovna, stajor o‘qituvchi
Andijon Mashinasozlik Instituti.

Annotatsiya. Ushbu maqola sanoat korxonalarida innovatsion rivojlanishning muhim kesishishi va ularni boshqarish tizimlarini takomillashtirishni o‘rganadi. Sanoat korxonalari ko‘plab mamlakatlarda iqtisodiy o‘sishning asosi bo‘lib, ularning barqaror rivojlanishi juda muhimdir. Bunga erishish uchun innovatsiyalar va boshqaruv tizimini takomillashtirishga proaktiv yondashuv zarur. Ushbu maqola ushbu mavzu bo‘yicha adabiyotlarni o‘rganadi, turli usullar va ularning natijalarini tahlil qiladi, topilmalarni muhokama qiladi va kelajakdagi ishlar bo'yicha takliflar bilan yakunlanadi.

Kalit so'zlar: Innovatsiyalar, sanoat korxonalari, boshqaruv tizimi, barqaror rivojlanish, samaradorlik, texnologiya, strategik rejalashtirish.

Sanoat korxonalari iqtisodiy o‘sishni boshqarishda, ish joylarini yaratishda va texnologik yutuqlarni rivojlantirishda hal qiluvchi rol o‘ynaydi. Biroq, bugungi globallashgan dunyodagi o‘zgarishlarning tinimsiz sur’ati sanoat korxonalarini o‘zlarining boshqaruv tizimlarini moslashtirish, yangilash va doimiy ravishda takomillashtirishni talab qiladi. Ushbu maqola sanoat korxonalarida innovatsiyalar va boshqaruv tizimini takomillashtirish o‘rtasidagi simbiotik munosabatlarni o‘rganadi.

Sanoat korxonalaridagi innovatsiyalar jiddiy tadqiqotlar mavzusi bo‘ldi. Olimlar innovatsiyalarning raqobatbardoshlikning asosiy omili sifatida ahamiyatini ta‘kidladilar. Shu nuqtai nazardan, ushbu korxonalar texnologik yutuqlarni o‘z ichiga olishi, jarayonlarni soddalashtirishi va bozor dinamikasiga moslashishi shart. Bundan tashqari, samarali y etakchilik, strategik rejalashtirish va tashkiliy madaniyat zarurligini ta‘kidlab, boshqaruv tizimini takomillashtirishga qaratilgan keng adabiyotlar to‘plami mavjud. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, muvaffaqiyatli korxonalar o‘zlarining boshqaruv tizimlarini takomillashtirish uchun innovatsiyalardan foydalanadilar.

Sanoat korxonalarida innovatsion rivojlanish va boshqaruv tizimini takomillashtirishni tahlil qilish uchun ushbu maqolada aralash usullar qo‘llaniladi. Miqdoriy ma‘lumotlar turli sanoat korxonalarining so‘rovlari va amaliy tadqiqotlari orqali, sifatli ma‘lumotlar esa suhbatlar va adabiyotlarni o‘rganish orqali to‘planadi. Tadqiqot innovatsion strategiyalarning boshqaruv tizimlariga uzoq muddatli ta‘sirini aniqlash uchun uch yillik davrni qamrab oladi.

Sanoat korxonalarining innovatsion rivojlanishi va boshqaruv tizimini takomillashtirish bugungi tez o‘zgaruvchan va globallashgan iqtisodiyotda korxonalarning uzoq muddatli muvaffaqiyati va raqobatbardoshligi uchun juda muhimdir. Ushbu maqsadlarga erishish uchun ba'zi asosiy strategiyalar va mulohazalar:

- Tadqiqot va ishlanmalarga sarmoya kiriting (Ar-Ge): innovatsiya ko'pincha Ar-Ge bilan boshlanadi. Tajriba va muvaffaqiyatsizliklardan o‘rganish madaniyatini rag‘batlantiring.
- Raqamli transformatsiya: operatsiyalarni soddalashtirish, samaradorlikni oshirish va ma‘lumotlarga asoslangan qarorlarni qabul qilish uchun raqamli

Published: 10.11.2023

Cite this article: Hamidova Shahzoda Odiljanovna (2023). Yengil sanoat korxonalarida innovatsion faoliyatini boshqarishni takomillashtirish. Emro Science and Education, 1(1). https://journal.emro.uz/public/maqola/544

© 2023 The Author(s). Published by Emro Science and Education. This is an open access article.

texnologiyalarni qo‘llang. Bunga sanoat 4.0 tamoyillari, Internet of Things (IoT) ilovalari va ma‘lumotlar tahlilini qabul qilish kiradi.

- Hamkorlik: ilmiy-tadqiqot muassasalari, universitetlar va boshqa kompaniyalar bilan hamkorlikni rivojlantirish. Ochiq innovatsion modellar tashkilotingizga tashqi tajriba va g‘oyalarni kiritishga yordam beradi.
- Mijozlarga yo‘naltirilgan yondashuv: mijozlaringizning ehtiyojlari va afzalliklarini tushuning. Ushbu ehtiyojlarni samarali qondirish uchun mahsulot dizayni, mijozlarga xizmat ko‘rsatish va marketingda yangilik qiling.
- Barqarorlik: operatsiyalaringizning ekologik va ijtimoiy ta‘sirini ko‘rib chiqing. Barqaror amaliyotlar xarajatlarni tejashga, xavflarni kamaytirishga va obro‘sini oshirishga olib kelishi mumkin.
- Chaqqonlik: o‘zgaruvchan bozor sharoitlariga tez moslasha oladigan tezkor jarayonlar va tuzilmalarni ishlab chiqish. Bunga tezkor loyihalarni boshqarish va o‘zaro faoliyat funktsional jamoalar kiradi.
- Ma‘lumotlar tahlili: operatsiyalaringiz va mijozlarning xatti-harakatlari haqida ma‘lumot olish uchun ma‘lumotlardan foydalaning. Bashoratli tahlillar ta‘minot zanjirlari va ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirishga yordam beradi.
- Lean va Six Sigma: chiqindilarni kamaytirish, sifatni yaxshilash va ishlab chiqarish jarayonlarida samaradorlikni oshirish uchun Lean va Six Sigma metodologiyasini qo'llang.
- Xatarlarni boshqarish: sizning biznesingizga ta’sir qilishi mumkin bo‘lgan ichki va tashqi xavflarni aniqlang va boshqaring. Bunga ta’minot zanjiridagi uzilishlar, tartibga soluvchi o‘zgarishlar va kiberxavfsizlik tahdidlari kiradi.
- Strategik rejalashtirish: strategik rejalaringizni innovatsiyalar va o‘sish maqsadlaringizga mos kelishini ta‘minlash uchun muntazam ravishda ko‘rib chiqing va yangilang. Uzoq muddatli va qisqa muddatli maqsadlarni ko‘rib chiqing.
- Doimiy takomillashtirish: uzluksiz takomillashtirish madaniyatini o‘rnatish, bu erda barcha darajadagi xodimlar jarayonlar va mahsulotlarni yaxshilaydigan o‘zgarishlarni taklif qilish va amalga oshirishga da‘vat etiladi.
- Yetakchilik va o‘zgarishlarni boshqarish: samarali etakchilik innovatsiyalar va o‘zgarishlarni boshqarish uchun juda muhimdir. Sizning etakchilik guruhingiz dinamik muhitda etakchilik qilish uchun jihozlanganligiga ishonch hosil qiling.
- Ishlash ko‘rsatkichlari: innovatsiya va takomillashtirish maqsadlariga erishish uchun asosiy ishlash ko‘rsatkichlarini (KPI) aniqlang. Ushbu ko‘rsatkichlarni muntazam ravishda kuzatib boring va hisobot bering.
- Muvofiqlik va axloqiy mulohazalar: sizning operatsiyalaringiz va yangiliklaringiz tegishli qonunlar va axloqiy me'yorlarga muvofiqligini ta‘minlang. Bu huquqiy muammolar va obro‘ga zarar etkazilishining oldini olishga yordam beradi.
- Aloqa va aloqa: xodimlar, mijozlar va boshqa manfaatdor tomonlarning fikr-mulohazalarini to'plash mexanizmlarini yarating. Samarali aloqa kanallari innovatsion g‘oyalar oqimini osonlashtirishi mumkin.

- Infratuzilmaga investitsiyalar: innovatsion tashabbuslaringizni qo‘llab-quvvatlash uchun jismoniy vositalar yoki raqamli vositalar bo‘lsin, kerakli infratuzilmaga sarmoya kiriting.
- Tavakkalchilik: tashkilot ichida hisoblangan tavakkalchilikni rag‘batlantirish. Barcha yangiliklar muvaffaqiyatli bo‘lmaydi, ammo muvaffaqiyatsizliklardan o‘rganish innovatsion jarayonning muhim qismidir.
- Patentlar va intellektual mulkni himoya qilish: agar siz noyob mahsulotlar yoki jarayonlarni ishlab chiqsangiz, intellektual mulkingizni himoya qilish uchun ularni patentlashni o‘ylab ko'ring.
- Strategik hamkorlik: echimlar va innovatsiyalarni birgalikda yaratish uchun strategik sheriklar, etkazib beruvchilar va mijozlar bilan hamkorlik qiling.

Innovatsion rivojlanish va takomillashtirilgan boshqaruv tizimlari yaxlit va dinamik yondashuvni talab qiladi. Bu nafaqat yangi texnologiyalarni joriy etish, balki innovatsiya madaniyatini rivojlantirish, o‘zgarishlarga moslashish va sanoat korxonangizning samaradorligi va samaradorligini oshirish yo‘llarini doimiy ravishda izlashdir.

Ushbu tadqiqot natijalari innovatsiyalarni sanoat korxonalarining barqaror rivojlanishi uchun asos sifatida qabul qilish muhimligini ta’kidlaydi. Shuningdek, ular ushbu maqsadlarga erishishda samarali boshqaruv tizimlarining ajralmas rolini ta’kidlaydilar. Bundan tashqari, innovatsiyalarga proaktiv yondashuv, etakchilikni rivojlantirish va tashkiliy madaniyatga e’tibor qaratish sanoat korxonalarining umumiy ish faoliyatini sezilarli darajada oshirishi mumkinligi aniq. Ushbu tadqiqot mavjud tadqiqotlar bilan mos keladi, innovatsiya va samarali boshqaruv o'zaro bog'liq degan tushunchani kuchaytiradi.

Xulosalar.

Xulosa qilib aytganda, sanoat korxonalarining innovatsion rivojlanishi va ularni boshqarish tizimini takomillashtirish ularning barqarorligi va raqobatbardoshligining ajralmas qismidir. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatdiki, innovatsiyalarni birinchi o'ringa qo‘yadigan va boshqaruv tizimlarini mos ravishda moslashtiradigan korxonalar o‘zgaruvchan biznes landshaftida rivojlanish ehtimoli ko‘proq. Natijada, sanoat korxonalari tadqiqot va ishlanmalar, texnologik qabul qilish va inson kapitalini rivojlantirishga sarmoya kiritishlari kerak. Bundan tashqari, ular innovatsiyalarning to‘liq imkoniyatlaridan foydalanish uchun tashkilot ichida ijodkorlik va moslashuvchanlik madaniyatini rivojlantirishlari kerak.

Ushbu tadqiqot natijalariga ko‘ra quyidagi takliflar taklif etiladi:

- Texnologik taraqqiyotda birinchi o'rinda turish uchun tadqiqot va ishlanmalarga doimiy investitsiyalar.
- Biznes muhitining rivojlanayotgan ehtiyojlariga mos keladigan boshqaruv tizimlarini muntazam ravishda baholash va yangilash.
- Innovatsion amaliyotni samarali amalga oshirishni ta’minlash uchun etakchilikni rivojlantirish va strategik rejalashtirishga ustuvor ahamiyat bering.
- Ta’lim va rag‘batlantirish orqali tashkilot bo‘ylab innovatsiya va moslashuvchanlik madaniyatini rivojlantirish.

- Rivojlanayotgan tendentsiyalar va imkoniyatlar to‘g‘risida xabardor bo‘lish uchun sanoat sheriklari, ilmiy muassasalar va davlat idoralari bilan hamkorlik qilish.

Xulosa qilib aytganda, ishbilarmonlik dunyosining dinamik tabiati sanoat korxonalarida innovatsiyalar va boshqaruv tizimini takomillashtirish o‘rtasidagi simbiotik munosabatlarni talab qiladi. Ushbu sinergiyani tan olish va tavsiya etilgan strategiyalarni amalga oshirish orqali sanoat korxonalari jahon bozorida o‘z mavqeini ta‘minlashi va barqaror iqtisodiy rivojlanishga erishishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Abrameshin A. E., Voronina T. P., Molchanova O. P. va boshqalar Innovatsiyalarni boshqarish: universitetlar uchun darslik / ed. O.P. Molchanova. – M.: Vita-Press, 2011. – 272 b.
2. Babanova Yu. V. Tashkilotning innovatsion faoliyatini baholash usuli / Yu. V. Babanova, V. P. Gorshenin // Janubiy Ural davlat universitetining xabarnomasi. Investitsiyalar va innovatsiyalarni boshqarish. - 2012. - No 22. - B. 42–45.
3. Hamidova Sh. O., ―Ways to improve the efficiency of the management of labor resources in enterprises‖ ―INNOVATIVE DEVELOPMENTS AND RESEARCH IN EDUCATION International scientific-online conference‖., 105107 b. ECONOMIC

materiallar to‘plami

TO‘G‘RIDAN-TO‘G‘RI MA‘LUMOTLARNI TEKSHIRISH VA AMALGA OSHIRISHDA MUHIM ROLI

Mamatxonov Jasurbek Mahammadqosim o‘g‘li, Andijon mashinasozlik instituti Axborot tizimlari va texnologiyalari yo‘nalishi talabasi

Annotatsiya. Ushbu maqolada Blockcheyn texnologiyasi ma'lumotlarning haqiqiyligi, yaxlitligi va egaligini tekshirish uchun markazlashtirilmagan va shaffof platformani taqdim etish orqali ma'lumotlarni to'g'ridan-to'g'ri tekshirish va amalga oshirishda haqida ma'lumot berilgan.

Kalit so‘zlar. Blockcheyn, xavfsizlik texnologiyalari, ma’lumotlar, avtomatlashtirish, kriptografiya.

Blockcheyn texnologiyasi ma‘lumotlarni to‘g‘ridan-to‘g‘ri tekshirish va amalga oshirishda muhim rol o‘ynash potentsialiga ega. Ma‘lumotlarning aniqligi, xavfsizligi va shaffofligini yaxshilash uchun blokcheyndan foydalanish mumkin bo‘lgan ba‘zi usullar:

O‘zgarmaslik: Blockcheyn - bu ma‘lumotlarni xavfsiz, buzg‘unchilikdan himoyalangan tarzda yozib oladigan taqsimlangan daftar texnologiyasi. Bu shuni anglatadiki, ma‘lumotlar blokcheynga kiritilgandan so‘ng, uni barcha tarmoq ishtirokchilarining roziligisiz o‘zgartirib bo‘lmaydi. Bu blokcheynni tibbiy yozuvlar yoki moliyaviy ma‘lumotlar kabi nozik ma‘lumotlarni saqlash uchun ideal qiladi.

Shaffoflik: Blokcheyn shaffof texnologiya bo‘lib, blokcheyndagi barcha ma‘lumotlar tarmoqning barcha ishtirokchilariga ko‘rinadi. Bu ishonch va mas’uliyatni oshirishga yordam beradi, chunki har bir kishi ma‘lumotlardan qanday foydalanilayotgani va undan kim foydalanishi mumkinligini ko‘ra oladi.

Xavfsizlik: Blokcheyn xavfsiz texnologiyadir, chunki u ma‘lumotlarni ruxsatsiz kirishdan himoya qilish uchun kriptografiyadan foydalanadi. Bu uni moliyaviy ma‘lumotlar yoki tibbiy yozuvlar kabi nozik ma‘lumotlarni saqlash uchun ideal echimga aylantiradi.

Ushbu afzalliklarga qo‘shimcha ravishda, blokcheyn ham ma‘lumotlarni tekshirish va amalga oshirish samaradorligini oshirishga yordam beradi. Masalan, blokcheyn-dan aqlli kontraktlarni yaratish uchun foydalanish mumkin, ular O‘z-O‘zidan bajariladigan shartnomalar bo‘lib, ma‘lumotlarni tekshirish va amalga oshirishni avtomatlashtirish uchun ishlatilishi mumkin. Bu ma‘lumotlarni tekshirish va amalga oshirish vaqtini va xarajatlarini kamaytirishga yordam beradi.

Umuman olganda, blokcheyn to‘g‘ridan-to‘g‘ri ma‘lumotlarni tekshirish va amalga oshirishda muhim rol o‘ynash potentsialiga ega. Ma‘lumotlarni tekshirishning aniqligi, xavfsizligi, shaffofligi va samaradorligini oshirish orqali blokcheyn tashkilotlarning umumiy samaradorligi va samaradorligini oshirishga yordam beradi.

To‘g‘ridan-to‘g‘ri ma‘lumotlarni tekshirish va amalga oshirishni yaxshilash uchun blokcheyn qanday qo‘llanilishiga oid ba‘zi aniq misollar:

Sog‘liqni saqlash sohasida blokcheyn bemorlarning tibbiy yozuvlarini saqlash va almashish uchun qo‘llaniladi. Bu tibbiy yordam sifatini yaxshilashga yordam beradi, chunki shifokorlar va boshqa tibbiyot xodimlari o‘z bemorlari haqidagi eng so‘nggi ma‘lumotlarga ega bo‘ladilar.